

ایران

شمارش معکوس لنست در مورد سلامت و تغییرات اقلیمی
برگه داده‌ها - گزارش سال ۲۰۲۴

سلامت و تغییرات اقلیمی در ایران

شمارش معکوس لنست در مورد سلامت و تغییرات اقلیمی، هر سال تحولات سلامت و تغییرات اقلیمی را از طریق بیش از ۵۰ شاخص مورد بررسی و بازیابی علمی قرار می‌دهد. از سال ۲۰۱۶، این شاخص‌ها ارزیابی‌های جهانی و منطقه‌ای منظم و قابل اعتمادی را در زمینه تغییرات اقلیمی و سلامت ارائه داده‌اند. داده‌های گزارش امسال نشان می‌دهند که مردم سراسر جهان با تهدیدات بی‌سابقه‌ای برای رفاه، سلامت و بقای خود به دلیل تغییرات سریع اقلیمی روبه‌رو هستند. این سند، یافته‌های کلیدی از گزارش ۲۰۲۴ شمارش معکوس لنست برای ایران را خلاصه می‌کند، که نشان می‌دهند:

روندهای گرما و سلامت به ویژه نگران‌کننده است، زیرا جمعیت‌ها در معرض افزایش دماهای بالا قرار گرفته‌اند که معیشت را تهدید کرده و سلامت و رفاه مردم را به خطر می‌اندازد.

افزایش دفعات و شدت آتش‌سوزی‌های جنگلی، خشکسالی‌ها و طوفان‌های شن و گرد و غبار، تهدیدی برای تولیدات کشاورزی است، امنیت غذایی، امنیت آب و بهداشت را تضعیف کرده و خطر سوءتغذیه و انتقال بیماری‌های عفونی را افزایش می‌دهد.

یارانه‌های مداوم و گسترده به سوخت‌های فسیلی به میزان میلیاردها دلار، منابع مالی موجود برای خدمات حمایتی سلامت را محدود می‌کند، انتقال به انرژی‌های پاک و بدون آلودگی را مختل می‌سازد و به طور قابل توجهی به آلودگی هوا در سطح محلی منجر می‌شود.

این یافته‌ها بر فوریت نیاز به تغییر مسیر منابع مالی از سوخت‌های فسیلی مضر برای سلامت به سمت تقویت سیستم‌های بهداشتی، سازگاری با تغییرات اقلیمی و پیگیری تلاش‌ها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای (GHG) از طریق مداخلاتی که به‌طور هم‌زمان منافع مشترک سلامت را فراهم می‌کنند، تأکید دارند.

گرمای هوا و سلامت

قرارگیری در معرض دماهای بالا تهدیدی برای زندگی، سلامت و رفاه افراد است و منجر به مرگ و بیماری‌های مرتبط با گرما می‌شود و تقاضا برای خدمات بهداشتی را در زمان‌های وقوع موج‌های گرمایی افزایش می‌دهد. افراد مسن، جوامع کم‌درآمد، کودکان بسیار کم سن، زنان باردار و کسانی که مشکلات بهداشتی زمینه‌ای دارند، به‌ویژه در معرض خطر هستند.

از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳، تعداد کل روزهای موج گرما که به‌طور سالانه توسط کودکان زیر یک سال در ایران تجربه شد، ۱۲۸٪ بیشتر از همان گروه سنی در سال‌های ۱۹۸۶ تا ۲۰۰۵ بود. بزرگسالان بالای ۶۵ سال در همین بازه زمانی، افزایش تقریبی ۳۳٪ در تعداد روزهای موج گرما را تجربه کردند (شاخص ۱٫۱)۱.

از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳، هر کودک زیر یک سال و بزرگسال بالای ۶۵ سال به‌طور متوسط بیش از ۱۶٫۸ روز موج گرما در سال را تجربه کردند. این به معنی افزایش ۱۶۸٪ در تعداد روزهای موج گرما به ازای هر نفر نسبت به سال‌های ۱۹۸۶ تا ۲۰۰۵ است (شاخص ۱٫۱)۱.

تأثیر اقتصادی گرما

قرارگیری در معرض گرما، بهره‌وری نیروی کار را محدود می‌کند، که این امر معیشت را تهدید کرده و از طریق عوامل اجتماعی، سلامت را تضعیف می‌کند.

خسارت درآمدی بالقوه ناشی از کاهش ظرفیت نیروی کار به دلیل گرما در سال ۲۰۲۳ بود (شاخص ۴۱٫۱)۳.

۱٫۲۸ میلیارد دلار آمریکا

به دلیل قرارگیری در معرض گرما در سال ۲۰۲۳ از دست رفت، که افزایش ۱۲۵٪ نسبت به سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ را نشان می‌دهد (شاخص ۱۱۱)۳.

۱٫۱۸ میلیارد ساعت کاری

کارگران ساختمانی و کشاورزی بیشترین آسیب را دیدند، به‌طوری که به‌ترتیب ۳۶٪ و ۳۳٪ از ساعت‌های کاری بالقوه از دست رفته را تجربه کردند (شاخص ۱۱۱)۳ و به ترتیب تقریباً ۴۳٪ و ۳۳٪ از خسارت درآمدی بالقوه را در سال ۲۰۲۳ متحمل شدند (شاخص ۴۱)۳.

آسیب‌پذیری در برابر بیماری‌های عفونی

تناسب شرایط برای انتقال بسیاری از بیماری‌های عفونی، از جمله بیماری‌های منتقله از طریق آب و ناقل‌ها، تحت تأثیر تغییرات دما و بارش ناشی از تغییرات اقلیمی قرار می‌گیرد.

از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳، میانگین سالانه جمعیتی که در فاصله ۱۰۰ کیلومتری از آب‌های ساحلی با شرایط مناسب برای انتقال ویروس زندگی می‌کنند، به حدود ۲۰۲ میلیون نفر رسید، که نشان‌دهنده افزایش ۲۲٫۷ درصدی نسبت به میانگین سالانه در سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۹ است. (شاخص ۱۰۳)۳.

پدیده‌های آب و هوایی شدید و سلامت

افزایش دفعات و شدت آتش‌سوزی‌های جنگلی، خشکسالی‌ها و طوفان‌های شن و گرد و غبار، تولیدات کشاورزی را تهدید می‌کند، امنیت غذایی، امنیت آب و بهداشت را تضعیف کرده و خطر سوءتغذیه و انتقال بیماری‌های عفونی را افزایش می‌دهد.

میانگین سالانه مواجهه تمامی افراد با آتش‌سوزی‌های فعال در ایران در دوره ۲۰۱۹-۲۰۲۳ نسبت به ۲۰۰۳-۲۰۰۷، ۶۳٪ افزایش یافته است. هر فرد به‌طور متوسط ۱۶۲ روز در معرض خطر بسیار بالا یا فوق‌العاده بالای آتش‌سوزی جنگل قرار داشته است (شاخص ۱.۲.۱).

هر سال از ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳، به‌طور میانگین ۵۰٪ از مساحت زمین‌های ایران حداقل یک ماه خشکسالی شدید را تجربه کرده است، در حالی که ۳۲٪ از مساحت زمین‌ها حداقل سه ماه خشکسالی شدید را تجربه کرده‌اند (شاخص ۱.۲.۲).

از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲، بیش از ۸۳ میلیون نفر در ایران حداقل یک‌بار در این دوره پنج‌ساله در معرض سطوح گرد و غباری قرار گرفتند که از حد استاندارد سازمان جهانی بهداشت (WHO) فراتر بود، و تقریباً کل جمعیت در معرض این شرایط قرار داشتند (شاخص ۱.۲.۴).

آلودگی هوا، گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر و منافع مشترک آن برای سلامت

استفاده مداوم از سوخت‌های فسیلی منجر به سطوح بالای آلودگی هوا می‌شود که خطر بیماری‌های تنفسی و قلبی-عروقی، سرطان ریه، دیابت، اختلالات عصبی، پیامدهای نامطلوب بارداری را افزایش داده و بار سنگینی از بیماری و مرگ‌ومیر را به همراه دارد. گذار به سیستم‌های انرژی تجدیدپذیر می‌تواند سلامت انسان را بهبود بخشد، همزمان آلودگی هوا را کاهش دهد، انتشار گازهای گلخانه‌ای را محدود کند و به دستیابی به انرژی پاک، مقرون‌به‌صرفه و همگانی کمک کند.

131.6
میلیارد
دلار
آمریکا

در سال ۲۰۲۲، ایران دارای درآمد خالص منفی کربن بود، به این معنا که یارانه‌های سوخت‌های فسیلی بیشتر از قیمت‌های کربن بود. این کشور در مجموع بیش از ۱۳۱.۶ میلیارد دلار آمریکا به یارانه‌های سوخت‌های فسیلی اختصاص داد (شاخص ۴.۳.۳).

هدایت منابع یارانه‌های سوخت‌های فسیلی به سمت تشویق، گسترش و مقرون‌به‌صرفه‌سازی انرژی‌های کم‌کربن و مداخلات سلامت‌محور، منافع واضحی را برای جوامع محلی به دنبال خواهد داشت و پشتیبان گذار عادلانه به شرایط جدید است.

اثرات آلودگی هوا بر سلامت

در سال ۲۰۲۱ به آلودگی هوای ناشی از اقدامات انسانی (PM_{2.5}) نسبت داده شد. سوخت‌های فسیلی، ۴۰٪ از این مرگ‌ها را به خود اختصاص دادند (شاخص ۳.۲.۱).

۳,۸۰۰ مرگ

ارزش پولی مرگ و میر زودرس ناشی از آلودگی هوای ناشی از اقدامات انسانی در سال ۲۰۲۱ بود (شاخص ۴.۱.۴).

۷.۶ میلیارد
دلار آمریکا

رژیم غذایی، امنیت غذایی و سلامت

ترویج تغییر به رژیم‌های غذایی سالم‌تر و گیاه‌محورتر می‌تواند به طور قابل توجهی انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از کشاورزی را کاهش دهد، در حالی که منافع مشترک بزرگی برای سلامت عمومی از طریق کاهش عوامل خطر رژیمی و کاهش مرگ‌ومیر ناشی از رژیم‌های غذایی نامتعادل به همراه خواهد داشت.

در سال ۲۰۲۱، بیش از ۳,۲۰۰ مرگ به مصرف بیش از حد گوشت قرمز و لبنیات نسبت داده شد و بیش از ۳۱,۰۰۰ مرگ به مصرف ناکافی مواد غذایی گیاهی مغزی (شامل میوه‌ها، سبزیجات، حبوبات، غلات کامل، آجیل و دانه‌ها) ارتباط داشت. مجموعاً، این موارد ۴۳٪ از کل مرگ‌های مرتبط با رژیم غذایی در آن سال را تشکیل دادند (شاخص ۳.۳.۲).

در سال ۲۰۲۱، مصرف گوشت قرمز و لبنیات منجر به انتشار ۰.۲۸ تن دی‌اکسیدکربن معادل به ازای هر نفر شد که ۶۲٪ از کل انتشارها بر اساس حسابداری مصرف را تشکیل می‌دهد. در آن سال، تولید گوشت قرمز و لبنیات منجر به انتشار ۰.۲۶ تن دی‌اکسیدکربن معادل به ازای هر نفر شد که ۶۷٪ از تمام انتشارهای مرتبط با تولیدات کشاورزی را به خود اختصاص داد (شاخص ۳.۳.۱).

از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳، دمای متوسط دریا در مناطق ساحلی ایران، ۰.۶۵ درجه سانتی‌گراد بیشتر از میانگین ۱۹۸۱-۲۰۱۰ بود (شاخص ۱.۴.۲). این تغییر تهدیدی را که تغییرات اقلیمی برای امنیت غذایی دریایی ایجاد می‌کند، برجسته می‌کند. آسیب به منابع دریایی از طریق افزایش دمای سطح دریاهای ساحلی، کاهش اکسیژن آب دریاها، اسیدی شدن اقیانوس‌ها و سفیدشدگی مرجان‌ها تشدید می‌گردد. همزمان با آن، تغییرات اقلیمی امنیت غذایی و سوءتغذیه را از طریق کاهش ظرفیت تولید محصولات کشاورزی، کاهش ظرفیت نیروی کار و دسترسی کمتر به آب و بهداشت مختل می‌کند.

برای اطلاعات بیشتر، به این لینک مراجعه کنید:

WWW.LANCETCOUNTDOWN.ORG

در ایران، با مرکز تحقیقات گوارش و کبد دانشگاه علوم پزشکی ایران تماس بگیرید.

Romanello M, Walawender M, Hsu SC et al. The 2024 report of the Lancet Countdown on health and climate change: Facing record-breaking threats from delayed action. Lancet 2024; published online October 2024. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)01822-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)01822-1)

@lancetcountdown | www.lancetcountdown.org | info@lancetcountdown.org